

Enheten för produktsäkerhet
Jens Åhman, 010-730 9992
arbetsmiljoverket@av.se

Uppföljning av Arbetsmiljöverkets marknadskontroll 2018

Arbetsmiljöverket har marknadskontrollansvar för följande områden:

- Maskiner (MD)
- Personlig skyddsutrustning (PPE) (delat tillsynsansvar med Konsumentverket)
- Tryckbärande anordningar (PED)
- Enkla tryckkärl (SPVD)
- Utrustning för explosionsfarlig miljö (ATEX)
- Produkter inom det oharmoniserade området (OH)

För att stärka och effektivisera marknadskontrollen på Arbetsmiljöverket har en ny enhet inrättats den 1 januari 2018. All marknadskontroll och det föreskriftsarbete som gäller Arbetsmiljöverkets olika produktområden har samlats på enheten. Ett arbete med att bredda kompetensen för enhetens olika produktområden har under året pågått i syfte att göra verksamheten mindre sårbar.

Proaktiv och reaktiv Marknadskontroll

Arbetsmiljöverkets proaktiva marknadskontroll (MK) 2018 utgjordes av ett antal planerade projekt inom ovan nämnda områden, se tabell nedan. Under 2018 har 8 MK-projekt pågått (se tabell 1 nedan). Två av projekten har innefattat konsumentprodukter.

Exempel på produkter som vi kontrollerat genom reaktiv marknadskontroll under året är:

- Bandtransportörer
- Stenkrossar
- Maskiner på fordon
- Förpackningsmaskiner

Arbetsmiljöverket har även ansvar för säkerheten hos maskiner som används av konsumenter. Vi har därför genomfört marknadskontroll av konsumentprodukterna robotgräsklippare och elcyklar.

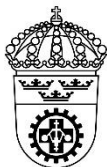
Arbetsmiljöverket medverkade 2014–2018 i EUprojektet JAMach 14 (Joint Market Surveillance Action). Inom projektet genomförde vi marknadskontroll av motorsågar och fordonslyftar. EU-projekten har stor genomslagskraft, är resurseffektiva och bidrar till att hela EU tillämpar produktreglerna på samma sätt. Genom samverkan med andra medlemsländer kan vi också täcka in en större del av marknaden.

Tabell 1. Planerade aktiviteter inom Arbetsmiljöverkets marknadskontrollprogram samt resultat för 2018. Tabellen anger även vilket direktiv som avses: MD=maskindirektivet, PPE=personlig skyddsutrustning, PED=Tryckbärande anordningar, SPVD=Enkla tryckkärl, ATEX=Utrustning för explosionsfarlig miljö, OH= Det oharmoniserade området.

(K)=konsumentprodukt

(EU) = samarbete inom EU

Planerad aktivitet inom programmet 2018	Direktiv	Resultat 2018 (avslutat/pågående)
Styrsystem	MD	Avslutat Granskning av 27 platsbyggda automatiserade anläggningar inom tillverkningsindustrin (maskinlinjer). Syftet med projektet var att kontrollera och ställa krav på att tillverkare av platsbyggda maskiner följer gällande bestämmelser vad gäller utformningen av och valet av komponenter till de säkerhetsrelaterade delarna av maskinens styrsystem. Största bristen har varit information till användaren. Brister i instruktioner om hur, och hur ofta, säkerhetsrelaterade delarna ska testas.
Motorsågar (K) (EU)	MD	Avslutat Totalt granskades 66 motorkedjesågar på två provningslaboratorier. Av dessa var 48 bensindrivna och 18 var eldrivna eller batteridrivna. Flertalet, 33 st var tillverkade inom EU och 25 st var tillverkade i Kina. Vidare hade 36 av sågarna inköpts hos distributörer, 9 rekviderats av tillverkarna och 8 införskaffats via tullen. Endast 22 av modellerna klarade sig utan några tekniska brister.

		Den vanligaste bristen har varit information till användaren. Det gällde bla brister i instruktioner om hur, och hur ofta, säkerhetsrelaterade delar ska testas.
Billyftar (EU)	MD	Avslutat Totalt granskades 47 st fordonslyftar, varav 25 st var 2 kolumnslyftar och 22 st var saxlyftar. Av dessa hade 33 st mer än 2 brister och 10 st hade mer än 10 brister.
Handhållna maskiner (K) (EU)	MD	Ej Påbörjat Ingen Joint Action har påbörjats under året. Arbetsmiljöverket har därför avvaktat med detta projekt.
Maskinlinjer (sammansatta maskiner) (EU)		Ej Påbörjat Ingen Joint Action har påbörjats under året. Arbetsmiljöverket har därför avvaktat med detta projekt.
Jordförflyttnings-maskiner (EU)	MD	Ej Påbörjat Ingen Joint Action har påbörjats under året. Arbetsmiljöverket har därför avvaktat med detta projekt.
Maskiner på fordon	MD	Ej Påbörjat Arbetsmiljöverket har efter en förstudie beslutat att påbörja ett marknadskontrollprojekt avseende maskiner på fordon
Hoverboards (eldriven balansbräda) (K)	MD	Pågående Arbetsmiljöverket har deltagit i Marknadskontrollrådets e-handelprojektet om hoverboard tillsammans med flera andra berörda myndigheter.
Styrsystem i process-anläggningar	MD PED	Pågående Förberedande planering har genomförts.
Fastbränsle-anläggningar	PED ATEX MD	Avslutat Förberedande planering har genomförts för att utföra marknadskontrollprojekt på ATEX-klassade hammarkvarnar. Arbetsmiljöverket har endast hittat en svensk distributör som inte levererat någon kvarn i Sverige. Projektet avslutas därför.
Rökgasutrustning	PPE	Pågående Förberedande planering har genomförts.

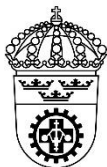
Skyddshjälm	PPE	Avslutat Provning av skyddshjälm från 8 tillverkare. Totalt provades 9 industrihjälm enligt standard EN397. 5 hade formalia brister. Två hjälm hade tekniska brister. Tre modeller hade inga upptäckta brister. Alla tillverkare utom en gjorde frivilliga rättelser. En tillverkare har fått beslut om försäljningsförbud och återkallelse.
-------------	-----	--

Samlad uppföljning av marknads kontroll på Arbetsmiljöverket

Antal rapporterade produktrelaterade olyckor	Uppgift saknas
Antal klagomål, varav	51
- antal från konsumenter eller andra användare	46
- antal från företag	5
Antal inspektioner (=regelbundna eller särskilda besök, kontroller (inbegripet kontroller på internet) eller andra former av kontakter (e-post eller telefon) i syfte att kontrollera att produkter uppfyller lagstadgade krav. Om flera produkter, modeller eller föreskrifter är föremål för kontroll vid samma tillfälle hos en ekonomisk aktör bör det räknas som en enda inspektion. För att betraktas som en inspektion ska åtgärden dokumenteras), varav	190
- antal reaktiva (föranledda av klagomål från konsumenter, användare, anmälda organ, konkurrerande företag, fackliga organisationer eller dylikt, olyckor eller tillbud, uppgifter från myndigheter i andra MS, t.ex. via Rapex eller ICSMS)	106
- antal proaktiva (på eget initiativ)	84
- antal inspektioner i samverkan med tullmyndigheterna	0
Antal fysiska kontroller (okulärbesiktning av en produkt för att kontrollera märkningar, varningar, bruksanvisningar, dokumentation m.m. samt för att avgöra om produkten har uppenbara tekniska brister)	128
Antal provningar i laboratorium	52
Resultat antal produkter	
- ej i överensstämmelse	95

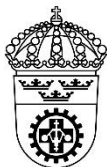
- administrativa/formella brister (märkning, EU-försäkran, varningstext, bruksanvisning, teknisk dokumentation m.m.)	70
- tekniska brister	52
- allvarlig risk	3
- risk	91
Resultat antal bristfälliga produkter som stoppats i samarbete med Tullverket	0
Antal frivilliga åtgärder (näringsidkare vidtar frivilliga korrigerande åtgärder)	44
Antal restriktiva åtgärder och sanktioner, varav antal beslut om	
- korrigerande åtgärder	1
- försäljningsförbud	1
- tillbakadragande	0
- återkallelse	0
- förstöring	0
Antal utdömda viten samt totalbelopp	0
Antal överklaganden/domar	0
Samarbete med andra svenska marknadskontrollmyndigheter (avsnitt 7)	27
Samarbete med marknadskontrollmyndigheter i andra medlemsstater (avsnitt 7), varav antal	
- möten i AdCo-grupper eller liknande	8
- gemensamma projekt som delfinansierats av Kommissionen	2
- tjänstemän som deltagit i Kommissionens utbytesprogram	1
- studiebesök i andra medlemsstater	1
- studiebesök från andra medlemsstater	0
Antal underrättelser till andra medlemsstater avseende	
- allvarlig risk (Rapex-underrättelser enl. art. 12 i GPSD eller art. 22 i 765/2008)	0
- skyddsklausuler (i ICSMS motsvarande art. R31 i beslut 768/2008 eller liknande)	1
- restriktiva beslut enligt förordning 764/2008	0
Antal begäranden om ömsesidigt bistånd från andra MS	0
Antal begäranden om ömsesidigt bistånd till andra MS	0
Antal inspektioner då myndigheten kontaktat näringsidkare i	
- annat EU-land	19
- tredje land	2

Övrigt (informationskampanjer, förebyggande produktsäkerhetsarbete, granskning av kvalitetssystem m.m.)	Flera av våra marknadskontroller har fått stor uppmärksamhet i fackpressen. Allmänheten har visat stort intresse med frågor om vår verksamhet.
Utfall budget (avsnitt 8)	4 536 Tkr

Arbetsmiljöverkets regeringsuppdrag

Arbetsmiljöverket har fått i uppdrag av regeringen att utveckla metoder för att kunna bedriva en systematisk omvärlds- och marknadsanalys som underlag för strategiska beslut inför kommande marknadskontrollinsatser. Arbetet med att bearbeta och vidareutveckla en rad olika informationskanaler, metoder och verktyg har under perioden påbörjats. Exempelvis har statistik- och analysenheten genom myndighetssamverkan med Tullverket tagit del av importdata för att få en tydligare bild av varuflöden in i Sverige från länder utanför EU, för att identifiera ekonomiska aktörer som importerar produkter till Sverige. För att snabbare fånga upp trender och problemområden på arbetsmarknaden har en utökad samverkan med partsorganisationer startats. Just nu pågår arbetet med att analysera indata för att ge ett underlag till det marknadskontrollprogram som ska tas fram under hösten 2019. Förslaget att ge Marknadskontrollrådet i uppdrag att tillhandahålla ett myndighetsgemensamt IT-verktyg ligger hos regeringen. Utöver ovannämnda åtgärder har ett antal interna förbättringsområden initierats. Dessa berör bland annat hantering och analys av Arbetsmiljöverkets arbetsskadestatistik samt en mer systematisk hantering och spridning av information relevant för marknadskontroll inom myndigheten.

Produkter med avslutad marknadskontroll	
Maskiner	116
Personlig skyddsutrustning (PPE)	35
Tryckbärande anordning och Enkla tryckkärl	27
Utrustning för explosionsfarlig miljö (ATEX)	2
Icke harmoniserade området	5
Annat direktivområde	0
Totalt	185

En betydande del av våra ärenden initierades av våra inspektörer som noterat brister i samband med inspektioner på olika arbetsplatser. Även anmälningar från allmänheten eller konkurrenter om bristfälliga produkter har varit skäl att påbörja marknadskontroll. Totalt har 185 produkter kontrollerats under året.

Som ett led i att säkerhetsställa att farliga produkter som har kontrollerats av andra medlemsstater inom EU inte finns på den svenska marknaden har vi granskat 27 produkter från den internationella databaserna ICSMS och RAPEX.

Kostnader för Marknadskontroll på Arbetsmiljöverket

Den totala kostnaden för marknadskontroll på Arbetsmiljöverket under 2018 var 4 536 Tkr (arbetstid) + 0 Tkr (tjänster) = 4 536 Tkr (Totalt).

Kostnaden för marknadskontroll har minskat jämfört med föregående år. Anledningen är framförallt den omorganisation som har börjat gälla under 2018, samt även att stora resurser har lagts på ett arbete med utveckling av arbetsmetoder och kompetensutveckling under början av året.